

AUGEO FOUNDATION

'De meldcode zou een gewoon onderwerp van gesprek moeten zijn'

Artikel geschreven ter gelegenheid van het 10-jarig LVAK jubileum

Aandachtsfunctionarissen werken op verschillende niveaus aan bewustwording van kindermishandeling en huiselijk geweld: met scholing, persoonlijke ondersteuning en in het contact met het management. 'Doe het niet alleen, word lid van de LVAK en houd contact met je collega-aandachtsfunctionarissen', adviseren Ella Verdoold (Groene Hart Ziekenhuis) en Ymkje Tempels (Voorzet Begeleiding). 'Ik probeer de mensen continue voor de meldcode te enthousiasmeren.'

Zichtbaarheid, dat vindt aandachtsfunctionaris en kinderverpleegkundige Ella Verdoold van het Groene Hart Ziekenhuis cruciaal. Wanneer een collega haar belt of mailt voor overleg, loopt ze er het liefst even heen. Vorige week nog, toen ze werd gebeld door een verpleegkundige over een potentiële casus van huiselijk geweld. De toedracht was onduidelijk en de verpleegkundige vroeg zich af of ze moest melden bij Veilig Thuis.

'Ik heb haar opgezocht en aangeraden om niet alleen Veilig Thuis te bellen voor overleg, maar ook de huisarts van de patiënt. En om alle stappen goed vast te leggen in het dossier.'

Verdoold, die al twintig jaar in het Groene Hart Ziekenhuis werkt, is altijd geboeid geweest door de dynamiek in gezinnen. Toen in 2009 de aandachtsfunctionaris kindermishandeling verplicht werd, was het logisch dat zij dat werd. 'Juist de combinatie van kinderverpleegkundige en aandachtsfunctionaris vind ik fijn. Voor mijn collega's ben ik er altijd. Daardoor is er nu een open communicatie ontstaan over de meldcode, waarin zij durven om hulp te vragen en te overleggen.'

Tekst: Annette Wiesman

Een gewoon onderwerp

Ook de collega's van aandachtsfunctionaris Ymkje Tempels weten haar goed te vinden. Ze is regiocoördinator begeleiding bij Voorzet Begeleiding in Amsterdam, een organisatie die ambulante hulp verleent aan jonge cliënten met een autismespectrumstoornis. Ze leidt een team van 22 ambulante begeleiders, met wie ze wekelijks caseloadgesprekken voert. Sinds drie jaar is ze ook aandachtsfunctionaris. 'Collega's die vermoeden dat er bij een cliënt sprake kan zijn van kindermishandeling, huiselijk geweld of ouderenmishandeling, bespreken dat eerst met hun leidinggevende. Als dat onderbuikgevoel blijft, overleggen ze met mij.' Meestal wordt Tempels betrokken bij stap 2 van de meldcode; het raadplegen van Veilig Thuis, of stap 3; het gesprek met ouders of kind. 'Als mijn collega's dat willen, ga ik met ze mee naar het gesprek. Ik stel de moeilijke vragen, zodat mijn collega de relatie goed kan houden. Ook geef ik voorlichting over de meldcode en verzorg ik jaarlijks presentaties.'

'Bij ons is er nu een open communicatie ontstaan over de meldcode, waarin collega's durven om hulp te vragen en te overleggen'

Tempels wil vooral bereiken dat de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor haar collega's geen ver-van-hun-bedshow is: dat zij bij twijfel Veilig Thuis durven te bellen, omdat ze weten hoe dat in zijn werk gaat. 'Ik wil graag dat de meldcode in onze organisatie uiteindelijk een 'gewoon' onderwerp van gesprek wordt.' Ze vindt vooral het ondersteunende karakter van haar werk als aandachtsfunctionaris mooi: meekijken met collega's én cliënten. 'Zo zorgen we ervoor dat problemen soms ook in een kleinere setting opgepakt kunnen worden. Collega's hoeven niet bang te zijn dat het inzetten van de meldcode altijd uitmondt in een melding bij Veilig Thuis; we kijken eerst of we de problemen kunnen verzachten. Maar als er een melding gedaan moet worden, dan doen we dat.'

Steun bij melden

Meldingen zijn soms onvermijdelijk, vooral in het ziekenhuis. Zoals die keer dat een moeder en haar achtjarige kind naar de SEH waren gekomen, het kind had een gebroken been. 'In zo'n situatie verwacht je dat een ouder meeleeft met de pijn van het kind en er volledige aandacht voor heeft, maar deze moeder was heel onverschillig en troostte haar kind ook niet', vertelt Verdoold over een casus waar ze bijgeroepen werd. In een nader gesprek werden de zorgen niet weggenomen. Die betroffen niet het gebroken been, maar de desinteresse van de moeder. 'We deden een melding bij Veilig Thuis en de moeder bleek ernstige psychiatrische problemen te hebben. Ook de andere gezinsleden hadden hulp nodig; het hele gezin is in therapie gegaan. De moeder was er achteraf blij mee.'

Het streven van Verdoold: 'Ik wil iedere ouder en ieder kind recht in de ogen kunnen kijken, in de wetenschap dat ik alles voor ze gedaan heb. Niet door tegen ouders te zeggen wat ze verkeerd doen, maar door naast hen gaan staan.' Zij wordt regelmatig gemaild of gebeld om in een casus mee te denken. Dat vindt ze prettig, ook omdat zo wordt voorkomen dat haar collega's om de verkeerde redenen afzien van het doen van een melding. 'Soms wordt getwijfeld, omdat jeugdzorg bijvoorbeeld al bij het gezin betrokken is, of omdat een ouder beweert dat Veilig Thuis betrokken is. Dan zeg ik: je moet tóch melden, want het is belangrijk voor de veiligheid van het kind dat er verschillende signalen zijn.' Ook het vervoltraject is belangrijk. Van alle meldingen die collega's gedaan hebben, ontvangt Verdoold een terugkoppeling van Veilig Thuis. 'Ik zorg ervoor dat zij die ook krijgen. En ik laat iedereen die erbij betrokken was weten of het een terechte melding was, zodat ze merken dat ze het verschil kunnen maken.'

Handelingsverlegenheid

In het Groene Hart Ziekenhuis krijgen alle nieuwe artsen een reanimatiecursus in combinatie met scholing over de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Alle arts-assistenten en co-assistenten volgen jaarlijks een bijscholing in de meldcode. Dat geldt ook voor de specialisten, maar door corona is daar een beetje de klad in gekomen. Soms organiseert Verdoold daarom spontaan een klinische les tijdens een vergadering van bijvoorbeeld de chirurgen. 'Ik geef het liefst face tot face les, zodat deelnemers na afloop hun vragen kunnen stellen en me daarna beter weten te vinden.'

Ook bij Voorzet Begeleiding worden de medewerkers jaarlijks in de meldcode getraind. Informatie over de meldcode maakt ook deel uit van het intakeproces. En soms organiseert Tempels iets extra's. Laatst nam ze contact op met de LVAK omdat ze merkte dat collega's er tegenop zagen om het gesprek met ouders of cliënten aan te gaan. De vereniging hielp haar met het opzetten van trainingen om casussen te oefenen in rollenspelen. De bijscholing heeft geholpen tegen eventuele handelings- verlegenheid, denkt Tempels.

'Ik wil iedere ouder en ieder kind recht in de ogen kunnen kijken, in de wetenschap dat ik alles voor ze gedaan heb'

'Wanneer de begeleiders een slechtnieuwsgesprek moeten voeren, merk ik dat ze nu meer instrumenten tot hun beschikking hebben. Ze bellen me wel voor overleg, maar vaak ben ik niet meer nodig bij het gesprek. "Ik geef je later wel een terugkoppeling", hoor ik dan.'

Enthousiasmeren

Hoewel het ziekenhuis en met name de SEH bij uitstek vindplaatsen zijn voor kinderen bij wie thuis iets aan de hand is, is niet iedereen voldoende doordrongen van de noodzaak om altijd alert te zijn op kindermishandeling of de Kindcheck te doen. Verdoold: 'Zo zei een internist eens dat hij in zijn 25-jarige carrière nog nooit gevallen van huiselijk geweld had meegemaakt. Ik vertelde hem dat dat volgens de statistieken zeer onwaarschijnlijk was. Dokters moet je altijd met cijfers overtuigen.' Verdoold probeert in iedere groep een paar mensen mee te krijgen: de specialisten, de kinderartsen, verpleegkundigen. 'Tegen onze artsen zeg ik altijd: iedereen doet zijn vak anders en iedereen vindt andere aspecten leuk, maar met huiselijk geweld hebben jullie allemaal te maken, of je het nu leuk vindt of niet. Ik probeer de mensen continue voor de meldcode te enthousiasmeren.'

Tempels is er trots op dat de meldcode binnen Voorzet Begeleiding veel meer is gaan leven. Ook de directie ziet inmiddels het belang in van de meldcode en de jaarlijkse trainingen. 'In het begin vond ik het lastig om het gesprek aan te gaan met directie en management over het belang van een beter bewustzijn van de meldcode. Nu niet meer. Het is belangrijk om dat gesprek te voeren.'

Saamhorigheid

Voor beide aandachtsfunctionarissen zijn de scholingen van de LVAK onontbeerlijk. 'Daar haal ik mijn spirit en mijn informatie vandaan', zegt Verdoold. Juist in deze tijd, waarin de casussen door vechtscheidingen complexer worden, is het belangrijk om goed beslagen ten ijs te komen, vindt zij. Haar tip luidt dan ook: doe het niet alleen. 'Het is belangrijk om een team te hebben dat meedenkt. Vooral in de ingewikkelde gevallen is het fijn dat je er niet alleen voor staat. Gelukkig heb ik de commissie over kindermishandeling met een klinische gz-psycholoog, twee kinderartsen en een chirurg, om lastige casussen mee te bespreken. Er zijn ook elf kinderartsen die kunnen meedenken en natuurlijk Veilig Thuis, waarmee het contact heel goed is.'

Over de scholingen van de LVAK: 'Daar haal ik mijn spirit en mijn informatie vandaan'

Tempels raadt beginnende aandachtsfunctionarissen aan om niet te schromen de LVAK te benaderen. 'Ook na de training gaat het leren gewoon door. En houd contact met je opleidingsgroep, zodat je elkaar kunt steunen en stimuleren. Bij terugkomdagen vind ik het altijd leuk om te zien dat het gedachtegoed landelijk gedragen wordt. Dat geeft een gevoel van saamhorigheid.'

Vraag de cursus 'Werken met de meldcode' nu GRATIS aan

De cursus 'Werken met de meldcode' van Augeo Academy helpt de medewerkers van jouw organisatie zorgvuldig te handelen bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld. De cursus leert je hoe de meldcode werkt, hoe je kunt signaleren en hoe je handelt.

Gratis voor LVAK-leden

Ter gelegenheid van het 10-jarig jubileum van de Vereniging LVAK, volgen leden van LVAK deze cursus nu geheel gratis. Wil jij de mogelijkheden voor jouw organisatie bekijken én de gratis cursus volgen? Vraag deze dan aan via de QR-code of op augeo.nl/lvak-gratis-cursus

Ontvang 5x per jaar het Augeo Magazine!

Augeo Magazine is hét online tijdschrift over veilig opgroeien. Schrijf je gratis in via de QR-code.

AUGEO FOUNDATION

